



THE WORLD BANK

Working for a World
Free of Poverty

BASIN BİLDİRİSİ

Ambargo: 18 Mart 2010 Perşembe,
11:00 (Brüksel saati ile)

İrtibat: Brüksel– Alexander Rowland +32 2 504 0992

Arowland@worldbank.org

Washington – Kristyn Schrader +1-202-458-2736

Kschrader@worldbank.org

Avrupa ve Orta Asya Enerji Darboğazı ile Karşı Karşıya Dünya Bankası, Doğu Avrupa ve Orta Asya bölgesinde Enerji Görünümü ile ilgili bir rapor yayınladı

BRÜKSEL, 18 Mart 2010 — Rusya ve Orta Asya'nın şu anda Doğu ve Batı Avrupa'nın önemli bir enerji tedarikçisi olmalarına rağmen, Doğu Avrupa ve Orta Asya bölgesinde birincil enerji arzı, ısı ve elektrik ile ilgili görünümü soru işaretleri doğurmaktadır. Dünya Bankası tarafından bugün açıklanan "*Işıklar Sönüyor mu? Doğu Avrupa ve Eski Sovyetler Birliği'nde Enerji Görünümü*" başlıklı yeni bir rapora göre, altta yatan kaynak temeline rağmen, önümüzdeki 20 yıl içerisinde 3 trilyon dolarlık yatırım yapılmaması halinde bölge bir bütün olarak bir enerji darboğazı ile karşı karşıya kalacak.

Dünya Bankası'nın Avrupa ve Orta Asya Bölgesi Sürdürülebilir Kalkınma Direktörü Peter Thomson konu ile ilgili olarak, "*Avrupa ve Orta Asya bölgesinde 2030 yılına kadar birincil enerjiye olan talebin yüzde 50, elektrik talebinin ise yüzde 90 oranında artması bekleniyor.*" diyor.

Thomson sözlerine şöyle devam ediyor: "*2008'de patlak veren küresel mali krizden önce, bölgedeki bazı ithalatçı ülkeler arz sıkıntılarını yaşamaya başlamıştı. Mali kriz enerji talebini yavaşlattı ve böylelikle ülkelerin öngörülen enerji darboğazının etkilerini hafifletmek için harekete geçebilmeleri için biraz nefes almalarını sağladı. Ancak bu fırsat penceresi sadece beş-altı yıl açık kalacaktır. Hem arz tarafından hem de talep tarafında etki azaltıcı önlemlerin alınması gerekecektir. Eğer bir davranış değişikliği olmazsa, bölge bir bütün olarak enerji darboğazı ile karşı karşıya kalabilir ve 2030 yılına kadar net enerji ihracatçısı konumundan net enerji ithalatçısı konumuna geçebilir.*"

Enerji eğilimleri ekonomik eğilimleri yansıtıyor

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, Avrupa ve Orta Asya ülkeleri altı yıllık dramatik bir ekonomik küçülme dönemi yaşadı. Daha sonraki güçlü ekonomik toparlanma bölgenin dünyadaki ekonomik açıdan en dinamik bölgelerinden birisi haline gelmesini sağladı. Bu ekonomik performans bölgenin enerji sektörüne de yansdı –başlangıçtaki ekonomik küçülme ile birlikte enerji üretiminde ve tüketiminde keskin düşüşler meydana geldi. Ancak bölge ekonomisi toparlandıkça, hem üretim hem de tüketim arttı. Ancak, özellikle enerji varlıklarının bakımında ve yenilenmesinde olmak üzere yatırımlar geride kaldı ve bu durum bir enerji darboğazı beklentisi yarattı.

Bölge, 2008 yılında patlak veren küresel mali krizden en fazla etkilenen bölge olmuştur ve enerji talebi önemli derecede düşmüştür. Bu durum bölge ülkelerinin bir nefes almalarını sağlamıştır, ancak bu sadece geçici bir rahatlama ve enerji arzı tekrar ciddi bir endişe kaynağı haline gelecektir. Büyüme oranları tekrar yükselmeye başladığında, enerji tüketimi de artmaya başlayacaktır.

Darboğazı atlatmak için gereken yatırımlar

Rapora göre, Avrupa'nın ihtiyaçlarını karşılamak için enerji üretiminin devam ettirilmesi veya artırılması için önemli düzeyde yatırımların yapılması gerekecektir. Petrol, gaz ve kömür arzının sağlanabilmesi için, 2010 ile 2030 yılları arasında birincil enerji kaynaklarına yapılacak yatırım ihtiyacının yaklaşık 1,3 trilyon dolar¹ düzeyinde olacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca, bölgenin elektrik altyapısının mutlaka yenilenmesi gerekmektedir. 1990'ların başlarından bu yana elektrik kapasitesi çok az artmıştır ve santraller eskimektedir. Önümüzdeki 20-25 yıl içerisinde *elektrik sektörü altyapısına* yapılması gereken yatırım miktarı 1,5 trilyon dolar düzeyindedir ve bölge ısıtma yatırımları için de ilave 500 milyar dolarlık bir yatırım gerekecektir.

Thomson bu konuda şunları söylüyor: “1990'lardaki talep azalmaları ve mali krizden kaynaklanan mevcut talep düşüşleri sebebiyle, kapasitedeki düşüş henüz tam anlamıyla bir krize dönüşmemiştir. Ancak yatırımların birkaç yıl alacağı düşünüldüğünde, bugün harekete geçilmesi gerekmektedir. Bu düzeydeki bir yatırım –3 trilyon doların üzerinde- bu bölgede tek başına kamu sektörü tarafından karşılanamaz. Özel sektör yatırımcılarının çekilebilmesi için yatırım ortamının değiştirilmesi ve bu yatırımlar için uygun bir hale getirilmesi gerekecektir.”

Enerji Verimliliği – kullanılmayan bir potansiyel

Enerji verimliliğine yapılan yatırımlar aynı anda ve en düşük maliyetle üç amaca hizmet eder: daha az sera gazı salımı, daha iyi enerji güvenliği ve daha sürdürülebilir ekonomik büyüme.

Rapora göre, enerji verimliliğine yapılacak ilave her 1 dolarlık yatırım, üretime yapılacak 2 dolarlık yatırımdan kaçınılmasını sağlamaktadır. Ancak, enerji fiyatlarının yetersizliği ve ödeme disiplininin olmaması, son teknolojiler ile ilgili bilgi eksikliği, çok az sayıda müteahhit ve hizmet şirketinin olması ve finansman kısıtları gibi enerji verimliliğine yapılacak yatırımların önündeki pek çok engel sebebiyle büyük bir kullanılmayan potansiyel mevcuttur.

Sadece maliyetleri yansıtan enerji tarifelerine olanak tanımanın ötesinde, konutlar, cihazlar ve araçlar için enerji verimliliği standartlarının belirlenmesi, güncellenmesi ve uygulanması konusunda proaktif bir şekilde hareket ederek, Hükümetler enerji verimliliğinde önemli bir rol oynayabilirler. Raporda, hükümetlerin bir örnek teşkil etmek için kamu sektöründe enerji verimliliği programları uygulamaları; kamuoyunu enerji tasarruflu teknoloji seçenekleri hakkında bilgilendirmeleri; ve şehirleri alternatif ulaşım yolları ile tasarlamaları tavsiye edilmektedir.

İklim değişikliği ile mücadele görünümü

Bu ülkelerin önündeki zorluk, bir yandan sera gazı salımlarındaki artışı çevre dostu bir şekilde sınırlamaya çalışırken, diğer yandan ilave enerji arzını en hızlı ve en düşük maliyetli şekilde sağlamak olacaktır.

Rapora göre, bölgede GSYİH'ya göre karbon salımları, dünyadaki en yüksek düzeyler arasındadır. 2005 yılı itibarıyla, Rusya dünyada en fazla CO₂ salımında bulunan üçüncü ülkedir –Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'den sonra. Bölgenin AB üyesi devletleri enerji verimliliğini arttırarak, yenilenebilir enerji teknolojilerini geliştirerek ve karbon finansmanından yararlanarak iklim değişikliği ile mücadele

¹ Yatırım gereksinimleri 2008 ABD\$ olarak ifade edilmiştir.

etmeye başlamıştır. Bölgenin diğer ülkeleri ise hızlı bir şekilde onları yakalamaları için giderek artan bir baskıyla karşı karşıya kalacaktır.

Ancak, karbon salımlarını azaltmaya yönelik küresel çabalar ile bölgenin önümüzdeki 20-25 yıla yönelik ulusal enerji stratejileri arasında uyumsuzluk mevcuttur. Bölgedeki politika yapıcılarının ve işletmelerin bu stratejileri tekrar gözden geçirmeleri ve küresel çabalara ciddi bir şekilde katılmaları gerekecektir. Ancak düşük karbonlu ekonomiye geçiş maliyetli olabilir. Bölge ülkeleri, karbon finansmanından yararlanarak, karbon ayak izlerini azaltabilirler ve enerji altyapılarını ve sanayi tabanlarını verimli ve daha temiz teknolojiler kullanarak yeniden inşa etmek için önemli düzeyde sermaye çekebilirler. Hükümetler, ulusal politikaların ve mevzuatın, karbon finansmanından yararlanmayı kolaylaştırmasını, hızlı teknolojik modernizasyonu teşvik etmesini ve enerji verimliliğine yönelik bir devrim başlatmasını sağlamalıdır.

Zaman hayati öneme sahip

Rapor, ihtiyaç duyulan yatırımın büyüklüğü ve enerji sektöründe projelerin uygulanması için gereken sürelerin uzunluğu göz önüne alındığında, ülkelerin bu ilerleme için finansman desteği temin etmek için mümkün olduğunca hızlı bir şekilde harekete geçmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Sektörde yapılacak yatırımları desteklemek için uygun bir ortamın yaratılmaması, yatırımların yetersiz kalmasına ve ekonomik faaliyetlerin kısıtlanmasına yol açacaktır. Enerji arzında yüzde 10'luk bir açık, ekonomik büyümede yüzde 1'lik bir azalmaya, daha büyük oranda bir açık ise çok daha yıkıcı etkilere yol açabilir.

Thomson, “*Dünya Bankası, yatırım için çekici bir ortam yaratmalarına ve karbon finansmanı da dahil olmak üzere çeşitli finansman kaynaklarına erişim sağlamalarına yardımcı olarak, ülkelerin enerji ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olabilir. Ancak ülkelerin hızlı bir şekilde harekete geçmesi gerekmektedir– zaman hayati bir önem taşımaktadır.*”

Daha fazla bilgi için;
www.worldbank.org/eca/energyreport

###